

NARZĘDZIA DO ODBUDOWY

CZYLI 75 PRAKTYCZNYCH SPOSOBÓW NA LEPSZĄ PARAFIĘ

MICHAEL WHITE
TOM CORCORAN

SERIA NOWEJ EWANGELIZACJI

Seria Nowej Ewangelizacji

Patronat:

Zespół Konferencji Episkopatu Polski do spraw Nowej Ewangelizacji

Narzędzia do odbudowy. Czyli 75 praktycznych sposobów na lepszą parafię

Tytuł oryginału: Tools for Rebuilding. 75 Really, Really Practical Ways to Make Your Parish Better

Copyright © Ave Maria Press® 2013

Copyright © for the Polish edition by INVEST-DIRECT

– Wydawnictwo Przystanek Jezus® Official Trademark Representative

Gubin, 2015

First published in the United States by Ave Maria Press® 2013.

All rights reserved. No part of this book may be used or reproduced in any manner whatsoever, except in the case of reprints in the context of reviews, without written permission from Ave Maria Press®, Inc., P.O. Box 428, Notre Dame, IN 46556, U.S.A.

Tłumaczenie: Krzysztof Zabawa

Redakcja serii:

Piotr Sowa

Okładka, DTP:

www.thinkgod.pl

Zdjęcie na okładce: Pressmaster / Shutterstock.com

Wydawnictwo Przystanek Jezus®

ul. Kresowa 258A, skr. poczt. 39

66-620 Gubin

www.przystanekJezus.pl

e-mail: wydawnictwo@przystanekJezus.pl

Zamówienia:

Księgarnia Przystanek Jezus

www.ksiegarniaPJ.pl

Druk i oprawa:

Drukarnia Skleniarz, Kraków

Cytaty biblijne pochodzą z: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu,
Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2011.

Wydanie I

ISBN: 978-83-63739-10-2

NARZĘDZIA DO ODBUDOWY – OPINIE O KSIĄŻCE

Wyrazy uznania! To świetny i bardzo przystępny przewodnik dla każdego, kto chce przemienić swoją wspólnotę. Bez względu na to, czy jesteś proboszczem, wolontariuszem pracującym na pół etatu, czy jedną z wielu osób pracujących ofiarnie między tymi funkcjami, w „Narzędziach do odbudowy” z pewnością znajdziesz coś dla siebie. Zastosowanie choćby kilku pomysłów zawartych w tej książce może ogromnie pomóc w przyprowadzeniu kolejnych ludzi do Chrystusa.

Patrick Lencioni

Autor książki *The Five Dysfunctions of a Team*

Ta książka to lektura obowiązkowa dla każdego, kto jest zaangażowany w coś tak wspaniałego, jak posługa w parafii. Zawiera mnóstwo mądrych i pouczających odpowiedzi na pytania, które zadajemy sobie wszyscy i które dotyczą duchowego stanu naszych parafii oraz skuteczności oferowanej w nich pomocy.

Kard. Seán O'Malley

Arcybiskup Bostonu

W przyjaznym i przystępnym stylu autorzy „Narzędzi do odbudowy” oferują proboszczom i pracownikom parafii świeże spojrzenie na wiele aspektów życia w parafii oraz na sposoby kształtowania go, które pozwolą ludziom przybliżyć się do Pana – ostatecznego celu wszystkiego, co dzieje się w parafii.

Kard. Francis George

Arcybiskup Chicago

Skłaniając do refleksji w takim samym stopniu jak w swojej pierwszej książce „Odbudowana”, autorzy opisują sposoby na ożywienie amerykańskiej parafii. Nie każdy zgodzi się ze wszystkim, co tu przeczyta, i nie wszystko wykorzysta. Lektura tej ważnej książki pozostawi czytelnikowi wiele do refleksji, modlitwy i do wykorzystania w codziennej posłudze. To obowiązkowy materiał do lektury i dyskusji dla posługujących w parafii!

Ks. Prałat Kevin Irwin

Były dziekan Wydziału Teologii i Religioznawstwa
na Katolickim Uniwersytecie Ameryki

To książka pełna wnikliwych i ważnych spostrzeżeń oraz praktycznych pomysłów i strategii, która z pewnością tchnie nowy powiew świeżości w zaangażowanie i odnowę w parafii. Pozwólcie, aby lektura przeplatających się cytatów biblijnych, opisów historii z życia wziętych i praktycznych inicjatyw ubogaciła, poszerzyła perspektywy i dodała głębi waszym działaniom jako liderom w parafiach.

s. Edith Prendergast, R.S.C.

Dyrektor Wydziału Katechetycznego przy Kurii Archidiecezji Los Angeles

Alleluja, znowu im się udało! Ks. Michael White i Pan Tom Corcoran to dwa głosy, które na pustyni wołają: „U nas nie jest po staremu!”. W „Odbudowanej” rozbudzili w nas nadzieję, że odnowa w parafii jest możliwa, i pokazali, jak może wyglądać. W „Narzędziach do odbudowy” oferują katolickim liderom w parafiach pomoc w tworzeniu strategii odnowy, dając wspaniałe narzędzia. Obie te rzeczy są niezbędne, ponieważ wizja bez strategii jest halucynacją. W tej książce nie ma halucynacji, jest w niej natomiast prosta, czysta i podwójnie destylowana piętnastoletnia mądrość, która jest smaczna i gotowa do picia. Ta książka cię zainspiruje, postawi przed naprawdę trudnymi wyzwaniami i sprawi, że weźmiesz się do roboty w tym wielkim zadaniu, jakim jest nowa ewangelizacja.

James Mallon

Duszpasterz, Założyciel i Dyrektor Medialnego Instytutu Jana Pawła II

Jestem bardzo podekscytowana tą książką! Co prawda nie sprawi ona, że odbudowa twojej parafii będzie łatwa, ale pokaże ci kroki, które są praktyczne, sprawdzone i możliwe do wykonania, oraz pomoże ci odnieść sukces, jeśli tylko wykazesz gotowość do pracy w wypełnianiu misji Chrystusa.

Diana Macalintal

Dyrektor ds. Uwielbienia, diecezja San Jose

W trzynastym wieku św. Franciszek otrzymał nakaz: „Odbuduj mój Kościół”, który jednak nie zawierał szczegółowych wytycznych. W naszych czasach książka „Narzędzia do odbudowy” oferuje dokładnie to: praktyczne wskazówki do ewangelizacji i formowania uczniów. Nieoceniony materiał dla liderów w parafii.

Zeni Fox

Profesor teologii pastoralnej na Uniwersytecie Seton Hall

SPIS TREŚCI

WSTĘP DO WYDANIA POLSKIEGO	15
PRZEDMOWA	17
WPROWADZENIE: BUDOWANIE.....	21
Twój teren pod budowę	22
Twój projekt budowlany	23
NARZĘDZIA STRATEGICZNE	29
1. No przestań tak się ruszać i tylko stój!.....	31
Działaj według harmonogramu	36
Określ granice	37
Bądź obiektywny	37
2. A następnie skoncentruj swoją uwagę	39
3. Poznaj <i>dlaczego, co i jak</i> swojej parafii	43
Docieranie do niepraktykujących	46
Lepszy program weekendowy	47
Wzrastanie.....	47
4. Jasno zdefiniujcie ewangelizację	49
5. Zburzcie silosy	52
Rozmawiajcie o celach.....	54
Szukajcie konsensusu	54
Do dzieła.....	55
6. (Prawdopodobnie) Potrzebujecie więcej wdzięczności i entuzjazmu	56
Okazuj wdzięczność i entuzjazm za to, co Bóg dla nas zrobił.....	57
Okazuj wdzięczność i entuzjazm za swoją posługę.....	57
Okazuj wdzięczność i entuzjazm swoim parafianom	58
7. Liga Zawodowa jest wrogiem Kościoła	59
Koncentracja.....	62
Poświęcanie czasu	63
Świętowanie tego, co dobrze wychodzi	63

NARZĘDZIA DO BUDOWY	65
8. Czasami dobrze nie być szczodrym	67
9. Czy ktoś otworzył drzwi wejściowe?	71
Czy widać, że jest otwarte?	71
Czy jest jasne, gdzie można zaparkować?	72
Czy poruszanie się w waszym budynku jest łatwe?	73
10. Nie obchodzi mnie, jak bardzo kochacie Jezusa, po prostu posprzątajcie pomieszczenie dla dzieci	74
Przedsiónek	76
Toalety	77
Ławki	77
11. Święta Bożego Narodzenia już minęły, więc wyrzućcie zwiędłe poinsecje	79
12. Miej manię kontroli (ale tylko nad swoim budynkiem)	83
Postawcie właściwe oczekiwania	86
Używajcie oznaczeń	87
Korzystajcie z pomocy wolontariuszy	87
NARZĘDZIA KANCELARYJNE	89
13. Liczba interesantów i rozmów telefonicznych nie świadczy o tym, że robicie coś, co ma jakieś znaczenie	91
14. Zniszczcie „gniazda”	94
15. Sami opróżniajcie swoje kosze na śmieci	97
NARZĘDZIA KOMUNIKACYJNE	101
16. Skończcie z reklamami (spraw innych ludzi) w waszym biuletynie	103
17. Jesteście tym, co macie na swojej stronie	106
Miejsce na zaproszenie	107
Miejsce samo w sobie	107
Miejsce dla parafian	108
18. „To oni też tu mają ‘Kidzone’!”	109

Zdecydujcie, którym programom chcecie nadać nazwę	111
Dajcie sobie czas na przyzwyczajenie się	111
Stwórzcie logo.....	112
19. Budujcie więzi ze swoim społeczeństwem.....	114
NARZĘDZIA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI	117
20. Dowiedzcie się, kogo nie ma	119
21. Szaty liturgiczne są jak kije golfowe.....	122
22. Miejsce ludzi pobożnych nie jest w ławkach	125
Przystępna postługa	126
Łatwa postługa	127
Postługa częścią kultury parafii	127
NARZĘDZIA WEEKENDOWE.....	129
23. Witajcie gości	131
24. Pamiętacie pieniądze zaoszczędzone na szatach liturgicznych?.....	134
25. Inwestujcie w muzykę	136
Inwestujcie modlitewnie	137
Inwestujcie finansowo	137
Inwestujcie z namysłem.....	138
26. Nikt nie będzie wzrastać w relacji z Chrystusem dzięki waszym pobożnym jednoosobowym procesjom	140
Przyjrzyjcie się swoim lektorom	142
Przyjrzyjcie się swoim szafarzom Komunii Świętej.....	142
Przyjrzyjcie się swoim ministrantom.....	142
27. Zajmijcie się momentami przejścia	144
28. Zabierzcie ludzi w podróż	148
Zaproszenie	149
Transport	149
Cel podróży	150
29. Znajcie swoje pory roku	151
NARZĘDZIA DO GŁOSZENIA.....	157
30. Znajdźcie wasze przestanie i się go trzymajcie ...	159

31. Jedna wspólnota, jedno przesłanie.....	162
Głoście jedno przesłanie przez cały weekend ...	164
Niech homilia będzie dla ciebie priorytetem w ciągu tygodnia.....	165
Ucz się.....	165
32. Dodawaj otuchy ludziom niewtajemniczonym/ rzucaj wyzwania wtajemniczonym	167
Rzucajcie wyzwania wtajemniczonym	169
Dodawajcie otuchy niewtajemniczonym	169
Stale rozróżniajcie między wtajemniczonymi a niewtajemniczonymi	169
33. Głoście komunikaty	171
Głoście bycie uczniem Jezusa	172
Głoście podejmowanie kroków.....	173
Głoście przemianę życia.....	173
NARZĘDZIA SAKRAMENTALNE	175
34. Chrzest to okazja — wykorzystaj ją	177
Wybierzcie odpowiedniego instruktora	179
Zrewidujcie formę	180
Stwórzcie grupę posługi chrzcielnej	180
35. Jeśli chodzi o pierwszą Komunię Świętą, to odłóżcie kij i marchewkę.....	182
36. Nie róbcie z Bierzmowania uroczystego pożegnania	187
Proces	191
Mentorzy	191
Odpowiedzialność.....	192
37. Ludzie naprawdę przyjdą do spowiedzi — naprawdę.....	193
Głoszenie.....	194
Przystępność	194
Uczestnictwo dzieci	194
38. Strategiczne namaszczenie	196
Strategiczny moment.....	197
Strategiczna dostępność	198

Strategiczne weekendy	198
39. Uważajcie na samousprawiedliwionych superkonsumentów.....	200
Bądźcie czujni.....	202
Bądźcie stanowczy.....	203
Bądźcie uzbrojeni	203
40. Poważnie, zobaczcie, co się stanie, gdy przestaniecie ogłaszać intencje mszalne	204
Przestaliśmy ogłaszać intencje	206
Przestaliśmy sprzedawać obrazki mszalne	207
Przestaliśmy przyjmować intencje	207
41. Pogrzeby to pociski raketowe typu „Scud”	209
Zwerbujcie wolontariuszy	213
Wyznaczcie jasne granice	214
Uważajcie na konsumentów	214
NARZĘDZIA DO PRACY Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ	217
42. Robiąc coś dla moich dzieci, robisz coś dla mnie	219
Pomieszczenie dla dzieci.....	221
Liturgia Słowa dla dzieci	221
Szkoła średnia	222
43. Po drugiej klasie szkoła już nie jest fajna	223
Zabawa	225
Struktura	226
Otoczenie	226
44. Traktujcie młodzież jak dorosłych.....	228
Postępujcie tak, jakby nastolatkwie pragnęli Boga	229
Zachęcajcie młodych do udziału w małych grupach	229
Zachęcajcie młodych do korzystania z ich darów	230
NARZĘDZIA FINANSOWE	231
45. Zbiórki powodują marnotrawienie energii.....	233
Zrezygnujcie tylko z jednej zbiórki.....	235

Dostosujcie swój budżet.....	235
Bądźcie wytrwali	236
46. Zbierajcie na tacę tak rzadko, jak to możliwe.....	237
47. Pozbądźcie się skrzynek na datki dla ubogich	240
48. Przegraną stawiają na owoc.....	243
Dziesięcina	244
Głoszenie.....	245
Modlitwa i post	246
49. Umiejętnie proście o pieniądze.....	246
Dajemy	246
Mówimy o pieniądzach raz do roku	247
Łączymy dawanie z wizją i misją.....	248
50. Wyrównujcie ścieżkę.....	249
Składanie datków drogą elektroniczną	250
Składanie datków w sieci.....	251
Składanie datków w ruchu	251
51. Bądźcie odpowiedzialni/Bądźcie przejrzysti	253
Porady	254
Misja i wizja.....	254
Modlitwa	255
NARZĘDZIA DO ZARZĄDZANIA PRACOWNIKAMI	257
52. Poszerzcie pulę genową.....	259
53. Zabierzcie do autobusu odpowiednich ludzi.....	262
Wysadźcie z autobusu nieodpowiednich ludzi	263
Bądźcie gotowi czekać.....	264
Wiedźcie, czego szukacie	264
54. Talent przyciąga talent	266
55. Pracujcie w weekendy.....	268
56. Bądźcie liderami, którzy się uczą.....	271
Lektura.....	273
Refleksja.....	273
Naśladownictwo	275
NIEZBĘDNE NARZĘDZIA	275
57. Przygotujcie się do walki	277

Modlitwa	278
Komunikacja	278
Kontrola obrażeń	278
58. Pocztówki są dobre, a listy złe	280
59. Nie zadręczajcie się, gdy odchodzą nieodpowiedni ludzie	283
60. Nie dziwcie się, gdy odchodzą odpowiedni ludzie	287
61. Przyznawajcie się do błędów, gdy je popełniacie; i mówcie, że wam przykro (nawet jeśli wam nie jest przykro)	290
62. Uznajcie, że nie wiecie, co robicie	292
63. Zostawiajcie to za sobą	295
Rozmawiaj z Bogiem	296
Rozmawiaj z człowiekiem	297
Rozmawiaj z człowiekiem, który cię obraził	297
FAJNE NARZĘDZIA	299
64. Świętujcie zwycięstwa	301
Zdefiniujcie zwycięstwa	302
Dzielcie się zwycięstwami	302
Cieszcie się ze zwycięstw	303
65. Ponieważ zwycięstwo należy do wszystkich	304
66. To, co jest wynagradzane, jest powtarzane	306
Dziękujcie osobiście	307
Dziękujcie publicznie	307
Dziękujcie pracownikom na osobności	308
67. Bawcie się	309
Śmiejcie się z samych siebie	311
Stwórzcie atmosferę do zabawy	312
Bawcie się razem ze swoimi pracownikami	312
NARZĘDZIA OGÓLNE	315
68. Księżu, to nie ty jesteś najważniejszy	317
Nie dominuj	320
Podziel się obowiązkami	320
Zejdź z pierwszego planu	321

69. Bądź autorytetem	322
70. Wszystko wymaga więcej czasu, niż się wydaje...325	
Bądźcie wnikliwi	326
Bądźcie cierpliwi	326
Bądźcie dobrej myśli	327
71. Nie ma żadnych srebrnych kul	328
72. Szukajcie mądrych porad	331
Wybierajcie mądrych doradców	333
Szukajcie konkretnych umiejętności i punktów widzenia	333
Podejmujcie decyzje.....	334
73. Wigilia Bożego Narodzenia jest modelem dla wszystkiego	336
Zacznijcie od czegoś	341
Zróbcie burzę mózgów	341
Dajcie sobie prawo do pomyłek	341
74. To nie jest wojna powietrzna; to wojna w okopach	342
75. Nie próbujcie zmuszać ludzi do chodzenia do kościoła, tylko nadajcie Kościołowi znaczenie	345

WSTĘP DO WYDANIA POLSKIEGO

Książki pt. *Odbudowana* i *Narzędzia do Odbudowy* zawierają treści, nad którymi niełatwo przejść obojętnie. Zwłaszcza tym, którzy są zaangażowani w życie parafialne czy wspólnotowe. Zauważyliśmy, że wydanie *Odbudowanej* w Polsce wzbudziło niemałe emocje. Wielu podchodziło do tej książki z dużą rezerwą i ostrożnością. Często spotykaliśmy się z podejściem: kolejny amerykański przepis na sukces, który nijak ma się do naszych realiów.

Pomysł wydania książki konsultowaliśmy z Zespołem Konferencji Episkopatu Polski do spraw Nowej Ewangelizacji, ponieważ w gronie współpracowników zastanawialiśmy się, czy publikowanie historii przemiany amerykańskiej parafii katolickiej ma sens w kraju Jana Pawła II, gdzie przywiązanie do tradycji wydaje się większe niż za oceanem. Po lekturze pierwszych rozdziałów nasze wątpliwości się rozwiały, ale postanowiliśmy osobiście odwiedzić opisaną w książce parafię. W sierpniu 2014 r. wraz z bp. Grzegorzem Rysiem udaliśmy się do Stanów Zjednoczonych między innymi w tym celu. Opisany stan parafii w Timonium jeszcze przed dokonanymi zmianami przypominał bardzo dobrze znane nam obrazy z Polski. Autorzy opisując w sposób humorystyczny swoją historię, uświadamiają nam rzeczy, nad którymi warto pracować w naszych parafiach. To właśnie zdrowy dystans do siebie i umiejętność krytycznej analizy oraz odwaga sprawiły, że ich parafia dzisiaj tętni życiem. W niedzielę na pięciu Eucharystiach kościół jest wypełniony po brzegi, podczas gdy w okolicznych kościołach życie zamiera. 40 procent parafian uczestniczy w cotygodniowych spotkaniach biblijnych w tzw. małych grupach wzrostu, które spotykają się w miejscu swojego zamieszkania i podejmują służbę na rzecz wspólnoty parafialnej. W konsekwencji stale zgłaszają się „nowi”, pragnący powrócić do Kościoła i przynależć do tej właśnie wspólnoty wiary. Te fakty mówią same za siebie, a my pozostajemy pod dużym wrażeniem tego, co zobaczyliśmy w Timonium.

Wiemy, że książka stała się inspiracją dla wielu księży i świeckich w Polsce. Jej popularność przerosła nasze oczekiwania. Otrzymaliśmy podziękowania i słowa pełne optymizmu, a także słyszeliśmy o planowanych próbach „odtworzenia parafii z Timonium”. Może warto zadać sobie pytanie: czy autorom o to właśnie chodziło? Pokazują nam oni nieco inną postawę, która zachęca do czegoś więcej niż kopiowania, a mianowicie do twórczego szukania metod ewangelizacji skutecznych w naszych parafiach. Wiemy, że bardzo ważne w ewangelizacji jest podjęcie inkulturacji. Dobra ewangelizacja wiąże się zawsze z poznaniem środowiska i adekwatnym działaniem. Nie wszystkie pomysły da się zrealizować w każdej parafii, ale na pewno warto zastanowić się nad opisanymi narzędziami, które przeszły próbę czasu. Odpowiednio zastosowane, wydały dobry owoc, a co najważniejsze – zostały spisane jako świadectwo praktyków, dla których parafia stała się życiową pasją.

W wielu czytelnikach pierwszej książki – *Odbudowana* – zrodziło się gorące pragnienie przynależenia do takiej właśnie parafii, w której na poziomie planowania oraz realizacji uczestniczą zarówno świeccy, jak i duchowni. Ta odważna i pełna odpowiedzialności współpraca zasługuje na szczególne podkreślenie. Warto w tym miejscu odwołać się do wyjątkowego wydarzenia, do jakiego doszło w 2014 roku podczas rekolekcji dla prezbiterów w Krakowie. Zostali na nie zaproszeni księża wraz ze swoimi najbliższymi świeckimi współpracownikami z parafii. Obie strony zyskały wyjątkowo wiele, choć księżom na początku było trudniej w zderzeniu z otwartością, entuzjastyczną wiarą i doświadczeniem, jakim dzielili się ich współpracownicy. Nie do przecenienia jest taki model współistnienia, wzrastania i dzielenia się! Czas pokaże, czy znajdzie naśladowców w innych diecezjach. Za papieżem Franciszkiem możemy powtórzyć: „Autentyczne towarzyszenie duchowe rozpoczyna się zawsze i realizuje w kontekście służby misji ewangelizacyjnej. Uczniowie misyjni towarzyszą misyjnym uczniom” (EG, n. 173).

Ks. Michael White (proboszcz parafii pw. Narodzenia Pańskiego) i Tom Corcoran (świecki współpracownik) nie boją się podejmować nowych wyzwań, próbować nowych metod ewangelizacji, ale także pisać o swoich porażkach. Być może ta umiejętność stawania w prawdzie oraz miłość do ludzi, także tych niewierzących, to jedne z cech ucznia-misjonarza Jezusa, które pozwalają na zmiany.

ks. Artur Godnarski
sekretarz Zespołu KEP ds. Nowej Ewangelizacji

Piotr Sowa
Redaktor Serii Nowej Ewangelizacji

PRZEDMOWA

Teofilu, w pierwszej księdze napisa-
łem...

– DZIEJE APOSTOLSKIE 1, 1

17

Nawet najbardziej znani i sławni autorzy odczuwają czasami potrzebę wytłumaczenia się, dlaczego piszą coś więcej. Czytelnicy naszej pierwszej książki, zatytułowanej *Odbudowana*, mogą sobie zadawać takie pytanie. Z krótkiej odpowiedzi udzielonej przez św. Łukasza w Dziejach Apostolskich, które napisał jako kontynuację do swojej Ewangelii, możemy wywnioskować, że – no cóż – było więcej do opowiedzenia.

Gdy pisaliśmy *Odbudowaną* i publikowaliśmy ją na początku 2013 roku, naszym celem było opisanie w ogólnym sensie szerokiego spektrum życia i postugi w parafii. I choć dołożyliśmy wszelkich starań, żeby lektura naszej książki dawała czytelnikowi praktyczne wskazówki i nadzieję, to główny akcent położyliśmy jednak na zarys ogólnej sytuacji, na historię, którą chcieliśmy opowiedzieć, i cieszymy się, że zrobiliśmy to właśnie w ten sposób.

Jest jednak więcej do opowiedzenia. Historia opowiedziana w *Odbudowanej* nie kończy naszej opowieści. Gdy nabraliśmy dystansu do tamtego przedsięwzięcia, a zwłaszcza od momentu, gdy zaczęliśmy rozmawiać z czytelnikami naszej książki, zobaczyliśmy, że jest zainteresowanie, a wręcz ogrom-

ne zapotrzebowanie, na więcej praktycznych informacji na temat tego, co się sprawdza, co jest pomocne, jakie konkretne kroki podjęliśmy oraz jakie narzędzia wykorzystaliśmy do pozyskiwania uczniów, tworzenia zdrowszej wspólnoty i służenia nowej ewangelizacji z większą świadomością celu i skutecznością.

Zapraszając niniejszą książką czytelników *Odbudowanej* do dalszej refleksji, serdecznie witamy również tych, którzy nie przeczytali *Odbudowanej*, a którzy chcą po prostu poznać „naprawdę, ale to naprawdę praktyczne sposoby, jak uczynić parafię lepszą”. Znajdziecie tu dokładnie 75 takich sposobów, dotyczących w zasadzie każdego aspektu funkcjonowania parafii. I większość z nich nic nie kosztuje.

Narzędzia do odbudowy to książka dla tych, którym ich lokalna wspólnota Kościoła nie jest obojętna, a którą to wspólnotę katolicy nazywają „swoją parafią”. Opisujemy tu proste rzeczy, których nie tak łatwo nam się było nauczyć, i to z różnych powodów. Każda z nich to kolejny krok naprzód w naszej parafii i ważne odkrycie dotyczące lepszego sposobu *bycia* wspólnotą poprzez koncentrowanie się na *budowaniu* wspólnoty. Bez względu na to, czy jesteś proboszczem, odpowiedzialnym za duszpasterstwo, posługującym w parafii, zakonikiem lub zakonnicą, diakonem, seminarzystą, czy zainteresowanym parafianinem, zawarte tu wnioski mogą okazać się pomocne dla ciebie i twojej wspólnoty. Wydaje nam się, że wiele z nich będzie użytecznych również dla liderów spoza środowisk katolickich.

Nasze praktyczne rozwiązania przedstawiamy w formie maksym. To uzasadnione i w oczywisty sposób prawdziwe normy – przynajmniej dla tych, którzy uczyli się poprzez własne doświadczenie, którego zdobycie kosztowało wiele wysiłku. I choć normy te są uzasadnione, to w parafiach, gdzie się ich nie przestrzega, łatwo stają się przeszkodami i zarzewiami konfliktów i podziałów. Małe rzeczy przeradzają się w duże rzeczy i stają na przeszkodzie naszej pracy. Nie zgodzicie się z wszyst-

kimi naszymi stwierdzeniami i nie ma w tym nic złego. Chcemy po prostu zachęcić was do rozmowy. Oto materiał do przemyśleń.

WPROWADZENIE: BUDOWANIE

Wszyscy postępowali zgodnie z nauką apostołów, żyli we wspólnocie braterskiej, łamali chleb i modlili się. A wszystkich ogarniał lęk, gdyż apostołowie czynili wiele cudów i znaków.

– DZIEJE APOSTOLSKIE 2, 42–43

Kościół Chrystusowy z najwcześniejszego, najczystszej i najbardziej entuzjastycznego okresu swojego istnienia – za czasów Apostołów – jest opisany w pierwszych rozdziałach piątej księgi Nowego Testamentu. Św. Łukasz, który napisał Dzieje Apostolskie, mówi nam w niej, jak Duch Święty zaczyna kształtować Kościół poprzez posługę Apostołów. Dowiadujemy się, że właśnie ich działania, bardziej niż cokolwiek innego, przynoszą dwójaki owoc: przyprowadzanie ludzi do Chrystusa i pomaganie im w stawaniu się bezgranicznie oddanymi naśladowcami, czyli uczniami, Pana. I dokładnie w ten sposób Apostołowie rozszerzali ruch Królestwa Bożego wśród ludzi swojego pokolenia.

Na tym właśnie zawsze i wszędzie polega zasadnicze i niezastąpione działanie całego Kościoła. Jest ono obecnie podsypane wezwaniem do nowej ewangelizacji i polega na niesieniu Ewangelii tym, którzy jej nie słyszeli lub powinni usły-

szeć ją ponownie. I później polega na pomaganiu tym ludziom stawać się bezgranicznie oddanymi uczniami Jezusa Chrystusa, głównie poprzez Słowo Boże i Eucharystię.

Raczej nikt nie będzie tego podważać. Trudności rodzą się, gdy zaczynamy zagłębiać się w szczegóły związane z budowaniem i odbudowywaniem Kościoła Chrystusowego. Legendarnemu architektowi Miesowi van der Rohe przypisuje się czasami stwierdzenie, że w każdym projekcie budowlanym „diabeł tkwi w szczegółach”. I właśnie na poziomie szczegółu my wszyscy w „Krainie Pobożności” możemy zacząć patrzeć na rzeczy w bardzo różny sposób. Na poziomie szczegółu możemy również poróżnić się nawet co do tego, co tak naprawdę próbujemy zrobić.

Problem wynika z tego, czym jest to, co mamy budować.

TWÓJ TEREN POD BUDOWĘ

Jeżeli gdziekolwiek zamierzasz cokolwiek zbudować, musisz zacząć od znalezienia jakiegoś miejsca, jakiegoś konkretnego miejsca. Musisz znaleźć teren pod budowę.

„Parafia” to określenie geograficzne, to konkretna lokalizacja. Termin ten pochodzi z greckiego słowa *paroikia*, które oznacza skupisko stojących obok siebie budynków. Twoja parafia to konkretna okolica, bez względu na to, w jakim stopniu jest skupiona czy rozproszona. I właśnie w twojej okolicy masz przyłączyć się do Pana w budowaniu ruchu Królestwa.

Żeby móc z powodzeniem budować, musisz znać swoją parafię, bo to przecież twój teren pod budowę. Twoja parafia – nie tylko ci parafianie, których znasz z kościoła, ale twoja parafia – tak naprawdę obejmuje ludzi, których nawet nie znasz, ludzi, których teraz nie ma w ławkach.

Nie wiemy nic o twojej parafii, pozwól jednak, że opowiemy ci o naszej. Parafia Narodzenia Pańskiego to w zasadzie obszar, któremu przypisany jest kod pocztowy 21093, czyli wybor-

ny kawałek północnej części hrabstwa Baltimore. Stan Maryland nazywany jest „ziemią, na której przyjemnie się żyje”, a jest tak zapewne dzięki takim miejscom jak nasza parafia. O naszym społeczeństwie moglibyśmy ci opowiedzieć wiele rzeczy, które by cię zainteresowały, jest jednak jeden fakt, który mógłby cię zaskoczyć: większość ludzi w naszej parafii nie chodzi do kościoła – i wszyscy ci ludzie są katolikami. Nie chodzą do kościoła, bo nie lubią, nie rozumieją Eucharystii i nie chcą się dowiedzieć, dlaczego powinni. Nie zmieni tego bynajmniej żadne życzenie ani oczekiwanie, żeby było inaczej.

I żeby z powodzeniem zacząć budować, musieliśmy z pokorą dochodzić powodów, dla których odeszli, i szukać tego, co mogłoby sprawić, żeby wrócili.

TWÓJ PROJEKT BUDOWLANY

Ale co w zasadzie mamy budować? No kościoły... tak? No cóż, poniekąd tak. W pewnym momencie swojej publicznej działalności Jezus zabiera swoich uczniów w podróż. To jedna z największych podróży w Jego dorosłym życiu i najprawdopodobniej dłuższa od tej, na którą którykolwiek z uczniów odważyłby się wybrać w pojedynkę. Udają się do miejsca, po którym raczej nie mogą się wiele spodziewać: do Cezarei Filipowej, która była czymś w rodzaju starożytnego Las Vegas na sterydach. Główną atrakcją tego miejsca była świątynia położona przed ogromną jaskinią, która schodziła w bezkresną przepaść, w otchłań bez dna. Położona w grocie świątynia poświęcona była greckiemu bogu o imieniu Pan. Praktyki religijne typowe dla kultu tego konkretnego boga były istnie dzikie i charakteryzowały się hedonizmem i potwornością. Mieszkańcy tej okolicy nie bez powodu nazywali to miejsce „bramami Hadesu”. Wierzono, że tam znajdowało się wejście do świata podziemnego. Jak na ironię, tam też znajduje się źródło i górny bieg rzeki Jordan. Jezus zabiera tam swoich uczniów nie po

to, żeby głosić czy nauczać ani żeby kogokolwiek uzdrawiać, ani też żeby nawrócić choćby jednego człowieka. Zabiera ich tam, żeby zadać im dwa pytania. Pierwsze brzmi tak: „Co mówią ludzie? Kim według nich jest Syn Człowieczy?” (Mt 16, 13). Uczniom nie brakuje odpowiedzi: „Mówią, że jest Janem Chrzcicielem, inni – że Eliaszem, a jeszcze inni – że Jeremiaszem lub którymś z proroków” (Mt 16, 14).

Innymi słowy, istnieje spore zamieszanie na temat tego, kim On jest. Następnie Jezus zadaje pytanie, na które odpowiedź naprawdę Go interesuje: „A według was, kim jestem?” (Mt 16, 15).

Piotr odpowiada: „Ty jesteś Chrystusem, Synem Boga żywego” (Mt 16, 16).

I tak po raz pierwszy jeden z uczniów trafia w samo sedno, jeśli chodzi o zrozumienie, kim tak naprawdę jest Jezus. To ważna chwila i Jezus wykorzystuje ją, żeby ogłosić coś ważnego. To jedna z najważniejszych informacji wszechczasów, podobna do tej, jakiej Bóg udzielił Abrahamowi, mówiącej, że Bóg istnieje; do tej udzielonej Mojżeszowi, mówiącej o tym, że istnieje prawo; do tej udzielonej Dawidowi, mówiącej, że jego tron będzie trwał na wieki; czy tej udzielonej Maryi, mówiącej o tym, że posyła On na świat swojego Syna. Ta informacja jest jak te poprzednie; jest aż tak ważna. Jezus mówi:

Ja zaś mówię tobie, że ty jesteś Skalą. Na tej Skale zbuduję...

– EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MATEUSZA 16, 18

Teraz wyhamuj, bo jeśli byłeś wychowywany w wierze, słyszałeś to już tyle razy; łatwo jest w ogóle tego nie usłyszeć lub potraktować jako coś oczywistego. Przecież to znasz, i oczywiście wiesz, że powie, iż zamierza zbudować swój... Zwolnijmy trochę.

Jeśli Jezus chciałby nazwać to, co zamierza zbudować, to można słusznie założyć, że użyłby tradycyjnego określenia, jak

„synagoga” czy „świątynia”: „No dobra, chłopaki, tym, co zamierzam zbudować, jest nowa świątynia”. Ale w przekazie Mateusza czytamy, że tak nie powiedział.

Mateusz używa natomiast bardzo interesującego słowa; to słowo, które do tego momentu nie pojawia się w Nowym Testamencie.

Jezus powiedział: „Zbuduję mój *Kościół*”.

Dobra, a teraz przeczytaj to jeszcze raz.

zbuduję mój Kościół,
a potęga piekła
go nie zwycięży

– EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MATEUSZA 16, 18

W gruncie rzeczy Jezus mówi do swoich uczniów: „To najważniejsza wiadomość ze wszystkich; czegoś takiego jeszcze nigdy nie było”, i dalej: „to jest plan, *cały* plan”. Przez resztę historii właśnie to będzie robił Bóg i nikt i nic, nawet bramy Hadesu (przed którymi akurat stoimy; czad, no nie?), nie zniweczą tego planu. Będzie trwał i tylko się rozwijał, trwał i się rozwijał. I nic go nie powstrzyma.

Słowo, którego używa Mateusz, to grecki termin *ekklesia*. Angielskie słowo „church” nie jest jednak tłumaczeniem terminu *ekklesia*. Owo greckie słowo było używane do określania zgromadzeń czy spotkań w określonym miejscu, w konkretnym celu, i zazwyczaj na szczeblu obywatelskim lub wspólnotowym. Zwykle używano go w odniesieniu do spotkań w ratuszu lub posiedzeń w siedzibie władz miasta w konkretnym celu, co miało wpływ na *paroikię* (przypominamy: „parafia/okolicą”), a nie tylko na *ekklesię*.

Oto czego to słowo nie oznaczało: budynku. Z drugiej strony, angielskie słowo „church” pochodzi nie z greckiego *ekklesia*, ale z niemieckiego *kirche*, które skądinąd oznacza budynek.

Ks. MICHAEL: Wybaczcie. Nie próbuję tu zabłysnąć. W ogóle nie znam niemieckiego i oblałem grekę w seminarium. Chcę tylko zwrócić na to waszą uwagę. W związku z tą sprawą powstawało tyle nieporozumień, a nawet konfliktów, że warto to podkreślić – Chrystus obiecał zbudować *ekklesię*, a nie *kirche*. Jako Bóg Jezus mógł zrobić cokolwiek tylko zechciał, nigdy jednak nie zbudował choćby jednego kościoła, ani nawet nikogo o to nie poprosił. Nawet jednej minuty w swojej działalności nie poświęcił na zbieranie pieniędzy na budowę czy utrzymanie kościołów. Przyszedł, żeby dać początek *ekklesii*.

Ekklesia to ruch. Projekt budowy, w którym się do Niego przyłączamy, nie polega na wznoszeniu budynku czy na utrzymaniu muzeum; nie chodzi tu o monument, który można oglądać, ani o atrakcję turystyczną, którą można zwiedzać; tu chodzi o ruch. Dlatego musi *być w ruchu*. Co więcej, jest to ruch *wzrostu*, ruch uczniów, którzy wzrastają i gromadzą coraz więcej ludzi, niebędących uczniami, po to, żeby się stali uczniami. To jest właśnie Kościół, który w tak uderzający sposób opisany jest w Dziejach Apostolskich: to dynamiczne zgromadzenie, potężny ruch, któremu powierzona została misja przemieniania świata.

Mamy dług wdzięczności wobec pastora Andy'ego Stanleya z North Point Church w Atlancie za zgłębienie tego zagadnienia w jego wspaniałej książce *Deep and Wide*¹. I choć nie możemy zgodzić się z całością jego interpretacji historii Kościoła, to jednak autor wskazuje na fakt, że już na samym początku ludzie pobożni zaczęli stwarzać przeszkody. Ludzie pobożni bardzo często chcą mieć kontrolę nad *ekklesią*, którą gromadzi Jezus; my z kolei chcemy zamknąć ją w *kirchen*, które budujemy głównie dla siebie.

- *Ekklesia* jest zagracona; pobożni zwolennicy *kirche* chcą uczynić ją schludną i czystą.
- *Ekklesia* jest nieprzewidywalna; pobożni zwolennicy *kirche* chcą ją usystematyzować i skodyfikować, i w zasadzie uczynić zupełnie przewidywalną.
- *Ekklesia* to dzieło, które stale się rozbudowuje; pobożni zwolennicy *kirche* chcą skończonej struktury; chcą budynku dla uporządkowanej i stabilnej wspólnoty. *Ekklesia* jest w trakcie budowy. To projekt budowy.

I to wcale nie zamierzchła historia. Tak dzieje się w każdej parafii, każdego dnia. My sami tak postępowaliśmy, marnując tyle lat, że aż wstyd się przyznać. Z drugiej strony, podjęcie próby budowania *ekklesii* nie będzie łatwe.

Zadajcie sobie w parafii takie pytania:

- Czy wprowadzamy wymierne zmiany, czy po prostu obsługujemy naszych parafian?
- Czy jesteśmy zmobilizowani do misji, czy wolimy, żeby „było po staremu”?
- Czy jesteśmy tu po to, żeby zachowywać nasz wadliwy system, czy chcemy pójść drogą błogosławieństwa Boga?
- Czy się po prostu spotykamy, czy raczej jesteśmy w ruchu?
- Czy jesteśmy *kirche* czy *ekklesią*?

¹ W dosł. tłum.: „szeroko i głęboko” – przyp. tłum.

Jeśli wasz projekt parafialny zakłada budowę, renowację, remont lub nowy wystrój *kirche*, to rzeczywiście może on być godnym uznania, a nawet szlachetnym, przedsięwzięciem. W takim przypadku treść niniejszej książki będzie dla was w większości bezużyteczna. A w gruncie rzeczy gorzej niż bezużyteczna; będzie miała destrukcyjny wpływ na wasz projekt budowania *kirche*. Uczyni z was zrzędy, więc najlepiej przestańcie czytać tę książkę właśnie w tym momencie.

Jeśli jednak chcecie dołączyć do Jezusa, który buduje swoją *ekklesię* (i naprawdę to robi, właśnie w tej chwili), to czytajcie dalej; narzędzia opisane poniżej pomogą wam budować lepiej.

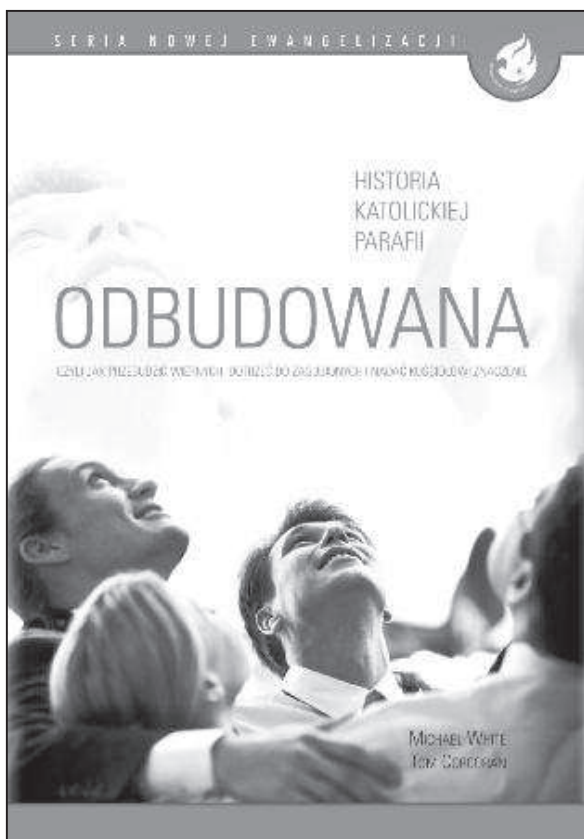
O AUTORACH

KSIĄDZ MICHAEL WHITE zdobył dyplom licencjacki na Uniwersytecie św. Ignacego z Loyoli w stanie Maryland oraz stopnie magistra z zakresu teologii i eklezjologii na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Po otrzymaniu święceń kapłańskich w Archidiecezji Baltimore pracował przez pięć lat jako osobisty sekretarz kardynała Williama Keelera, który w tamtym czasie pełnił funkcję arcybiskupa. Służył wtedy również jako dyrektor wizyty Jana Pawła II w Baltimore.

Za jego kadencji jako proboszcza parafii Narodzenia Pańskiego liczba praktykujących wiernych w tygodniu wzrosła niemal trzykrotnie z 1400 do 4000. Co istotniejsze, zwiększyło się zaangażowanie wiernych w życie Kościoła, co przejawia się znacznym wzrostem datków i uczestnictwa w posłudze. Ksiądz White jest współautorem książki *Odbudowana. Czyli jak przebudzić wiernych, dotrzeć do zagubionych i nadać Kościołowi znaczenie*.

THOMAS CORCORAN uzyskał stopień licencjacki na Uniwersytecie św. Ignacego z Loyoli w stanie Maryland i ukończył uzupełniające studia z teologii na Uniwersytecie Franciszkańskim w Steubenville. Corcoran służy w parafii Narodzenia Pańskiego, pełniąc wiele funkcji, co daje mu wyjątkową perspektywę na kwestie posługi w parafii i pełnienie w niej funkcji lidera. Zaczynając od posługi lidera młodzieży, Corcoran pracował na-

stępnie jako koordynator posługi dla dzieci i jako dyrektor małych grup. Obecnie pełni funkcję współpracownika proboszcza i jest współodpowiedzialny za tworzenie weekendowego przesłania, planowanie strategiczne i rozwój stałych pracowników parafii. Corcoran jest współautorem książki *Odbudowana. Czyli jak przebudzić wiernych, dotrzeć do zagubionych i nadać Kościołowi znaczenie*.

ODBUDOWANA. HISTORIA KATOLICKIEJ PARAFII

Autorami *Odbudowanej* są ksiądz Michael White i Tom Corcoran. Przedmowę do książki napisał kardynał Timothy M. Dolan.

Czerpiąc z mądrości zaczerpniętej od dobrze rozwijających się dużych wspólnot oraz nowatorskich liderów biznesowych, i jednocześnie osadzając swoją wizję na eucharystycznym centrum wiary katolickiej, ksiądz Michael White i jego świecki współpracownik Tom Corcoran przedstawiają porywającą i inspirującą historię tego, jak przywrócili swoją parafię do życia.

Odbudowana czyli jak przebudzić wiernych, dotrzeć do zagubionych i nadać Kościołowi znaczenie jest opowieścią o zaprzestaniu wszystkiego i zmianie optyki. Gdy ich parafia znalazła w krytycznym punkcie, White i Corcoran zadali sobie pytanie, co mogliby zrobić, żeby Kościół nabrał znaczenia dla katolików, i zdali sobie sprawę, że odpowiedź znajduje się w samym sercu Ewangelii. Ich wierność Ewangelii nie tylko potroiła liczbę wiernych uczestniczących w mszach weekendowych, ale zaowocowała również większymi datkami, wspaniale funkcjonującymi grupami postugi i tętniącą życiem, gruntownie katolicką duchową odnową. White i Corcoran zachęcają wszystkich katolickich liderów do korzystania z ich wizji, strategii i do odbudowania swoich parafii. Oferują bogactwo wskazówek dla tych, którzy mają odwagę ich wysłuchać.

CHCESZ WIEDZIEĆ WIĘCEJ? WEJDŹ NA www.odbudowana.pl

ZESKANUJ,
ABY POBRAĆ
FRAGMENT
KSIĄŻKI.

ZAMÓWIENIA:
KSIĘGARNIA
PRYZSTANEK
JEZUS

MODLITWA DO NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY GWIAZDY NOWEJ EWANGELIZACJI

Maryjo,
w poranek Pięćdziesiątnicy
wspartaś swą modlitwą
początek ewangelizacji,
podjętej przez Apostołów
za sprawą Ducha Świętego.

Także dzisiaj,
w czasach niepokoju i nadziei,
otaczaj nieustannie opieką
i prowadź Kościół,
który spełniając nakaz Chrystusa Pana
niesie dobrą nowinę o zbawieniu
ludziom i narodom
we wszystkich zakątkach ziemi.

Wskazuj nam drogi życia,
umacniaj w godzinie próby,
abyśmy dochowując wierności Bogu i człowiekowi
umieli z pokorą i odwagą
przekazywać na falach eteru
umysłom i sercom wszystkich ludzi
radosną wieść o Chrystusie,
Odkupicielu człowieka.

Maryjo,
Gwiazdo Ewangelizacji,
Prowadź nas! Amen.

Joannes Paulus PP II